

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

719564

TRY HØJSKOLES AARSSKRIFT

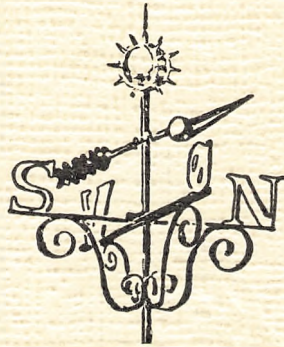
1950

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

1950

Statens pædagogiske Studiesamling
København

TRY HØJSKOLES AARSSKRIFT

1950

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

1950

Vær stille!

*„Du slægt, der som en storm i høst
hen over jorden haster,
men aldrig i dit eget bryst
til bunden loddet kaster;
du, som vil granske livet ud,
men glemmer livets kilde,
søg dog engang dig selv og Gud, —
vær stille!“*

(C. K. F. Molbech.)

De gamle grækere havde en forestilling om, at udenfor jorden var der ikke mindre end syv himle, der som kugleskaller — sfærer — drejede sig i forhold til hinanden. Ved denne bevægelse fremkom en lyd som den sødeste musik — sfærernes musik; men det var ikke ethvert menneske givet at kunne høre denne musik. Man kunne nemlig kun høre den, hvis man forstod at være helt stille.

*

Denne gamle forestilling har meget at sige til os nutidsmennesker, for er der noget, vi har brug for, men så alt for ofte forsømmer, så er det at være stille.

Vor tids mennesker er forjagede, og vort liv er larmende. Tiden præges af fabrikken, „hvor hjul og rem for lærke sang“, og reklamen bliver mere og mere pågående, så vi alle må påvirkes deraf. Menneskene drages mod byerne som møl mod lyset, og „Fugle omkring fyret“ er en symbolsk og tidstypisk romantitel.

Vi lokkes af det, der tager sig ud, og alt for ofte forveksler vi kultur og ånd med gold civilisation.

Larm og støj kan blive en vane, ja, blive en last. Man føler trang til radiomusik som behagelig baggrundsstøj i hjemmet,

og på restorationerne får det måske udmærkede orkester den tilsvarende triste opgave.

Hermed trækker vi musikken nedad. At lytte til musik og opleve den kræver aktivitet. Man skal lukke af for alt andet og lukke op for det egentlige, og det samme gælder kunsten at høre på foredrag, se på malerier eller opleve andre former for kunst.

Før ombygningen.

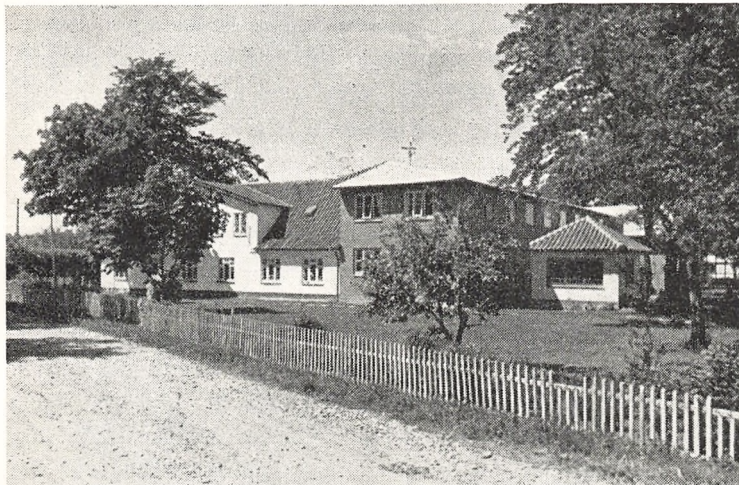
Man må lære at være stille, lære at åbne sindet, lære at lytte og lære at se.

Thi larmen kan blive en last, så vi ligefrem ængstes for stilheden. Den gamle historie om manden, der havde haft tandpine i 19 år, og som ikke kunne sove, da den forsvandt, er måske ikke så skør endda. Han savnede noget, da der blev ro i tanden, ligesom vi kan vågne om natten, fordi vækkeuret er gået i stå.

En regelmæssig larm kan sløve og dysse i søvn; men stilhed kan i høj grad være talende.

Det sidste lyder jo lidt paradoksalt; men nogle eksempler viser, at det er rigtigt.

Oplever man i en stor menneskemængde „et minuts stilhed“, da føles det som en større højtid end de fleste udmærkede mindetaler. Har man deltaget i kvækernes gudstjeneste med dens „silence“ — stilhed —, så virker det meget stærkt. Og hvem har ikke følt en meget sigende tale uden ord mellem to venner, to, som holder af hinanden, ja, to, som forstår hinanden.

Efter ombygningen.

Her kan et håndtryk og et blik sige meget — både i sorgens og glædens stund, hvor ord let bliver så fattige.

Viggo Stuckenbergs skildrer det i sit kendte, dejlige vers:

*„Men to, som elsker hinanden,
kan læge de ondeste sår —
blot ved at se på hinanden
og glatte hinandens hår.“*

Almindeligt bekendtskab og kammeratskab kræver, at snakken går. Virkeligt venskab tåler stilhed. Og for mange mennesker står de „stille stunder“ med far og mor i hjemmet som nogle af de rigeste barndoms minder, hvis forholdet i hjemmet var, som det skulle være.

I Tove Ditlevsens roman „Man gjorde et barn fortræd“ har den forknytte Kirsten været på besøg i vennen Jørgens hjem og befundet sig godt der — bedre end i sit barndomshjem, hvor fællesskabsfølelsen var såre spinkel, og så hedder det i bogen: „Hos (veninden) Nina gjaldt det om at være morsom og råbe højt. Hjemme var tavsheden sjældent god. Her var derimod noget fint og nyt: at tie godt sammen.“ Det er ikke dårligt sagt, og det er måske ikke tilfældigt, at en forfatterinde, der selv er opvokset på brostenene, lader sin heltinde i bogen tænke sådan. Vi oplever jo nemlig i vor tid, at samtidig med, at folk drages mod byen med dens hektiske liv, har byboerne tit en ulykkelig kærlighed til landlivets fred og ro.

Vor tids mennesker er forjagede, og dårlige nerver er et tidens tegn. Det forekommer mig derfor, at den katolske kirke har to ting, som vi savner. Den ene er skriftemålet, hvor man kan tale ud og derigennem få udløsning for det, der tynger og nager. Den anden er de åbne kirker, hvor enhver kan søge ind fra arbejdets forcerede tempo og bekymringernes tryk for gennem stilhed og bøn at vinde fred i sindet.

Kaj Munk fortæller i sine erindringer, at han som dreng med sin syge mor ofte tyede ind i Maribo katolske kirke. Han er kun ganske lille, men han mindes tydeligt stunderne der. „Der er ingen, der synger, og ingen, der prædiker. Der er bare stille. Og selv gør man ikke andet end at sidde stille. Bare sidde stille og mærke, at Gud er nær.“

*

De gamle grækere forstod, at det krævede fuldstændig stilhed at høre sfærernes musik.

Vore forfædre i Norden har åbenbart haft en tilsvarende forståelse, hvilket sagnet om Hejmdal viser. Han kunne jo høre græsset gro og se ulden vokse på fårene. Eller oversat til nutidsord: tilegnelse af de åndelige værdier kræver stilhed, åbenhed og modtagelighed.

Og det er de åndelige værdier, der giver livet rigdom og indhold og dermed modstandskraft til at bære tunge dage.

Det er næppe helt ved siden af, når man undertiden siger, at intelligente mennesker keder sig aldrig. Jeg har i hvert fald

aldrig vovet at kede mig, siden jeg hørte det ord! Men måske skulle man dog hellere sige: de, som har fundet ind til åndelige værdier gennem stilhedens modtagelighed, keder sig aldrig — de være sig så naturoplevelsens, litteraturens, maleriets, musikkens, ja kunstens gaver til os.

De vil sande Jakob Knudsens ord:

*„og den, som mærker, at græsset gror,
for ham står livet vist aldrig stille.“*

Og om de mennesker, der har fundet ind til stilhedens gave, kan man også sige med digteren Mads Nielsen:

*„Deres liv har skjulte kilder,
dybe væld, som ingen ser.
De er hjemme i den stilhed,
hvori kun det største sker.
I en verden, der bestandigt
kun vil tro, hvad den kan se,
er de selve livets vidner
om Guds gerning, der kan ske.“*

*

Der blev for en tid siden berettet, at det var ret almindeligt med nervøsitet hos *børnene* i de meget store skoler. Er det virkelig sandt? Er disse dejlige, store skolepaladser, disse kundskabens fine rammer, virkelig dyre i dobbelt forstand?

Thi meningen med al opdragelse og skolegang må dog være — dels at blive dygtiggjort, så man kan klare sig, men især dog at blive ledet på vej mod et liv med rigere indhold, og det er det vist ofte så som så med i kundskabens, teknikkens og den komfortable indretnings århundrede.

Vi kæmper så meget for rigdom, at vi glemmer berigelsen i sindet, og vi har godt af at mindes gamle Morten Eskesens ord: „Har man bare noget at leve for, får man også nok noget at leve af.“

Det islandske folks høje kultur under forhold, hvor hjemmeundervisning var det normale, burde kunne give vor overtro på eksaminer et grundskud. Thi for islændingen blev historie og poesi en levende virkelighed; men skal man op til eksamen

i disse ting, er der ikke tid til at beriges deraf. Det er jo så noget, der skal læres, fremfor noget, der skal opleves.

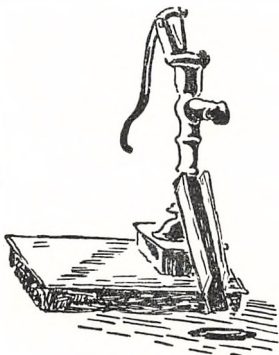
*

Er det da en ringe tid, vi er kommet til at leve i? Det kan man ikke sige. Tiden i sig selv er jo ingenting; den er, som menneskene udfylder den. Ja, „enhver tid er god nok til at gøre noget godt i“, som det hedder i Holger Drachmanns „Forskrevet“. Men vi gør tit tiden svær for hinanden — måske ved at presse hinanden til overdreven selskabelighed, så den stille, hyggelige hjemmefaften ikke får lov at blive det normale.

Skal vi da prøve at skrue tiden tilbage og kaste vrage på vor tids goder: teknik, bekvemmeligheder, skoler o. s. v.? Nej, selvfølgelig ikke. Vi skal have lov til at glædes over disse ting; men vi skal prøve at give de nye former et virkeligt indhold, og vi skal se at vinde stilhedens gave til at tage imod de rigeste værdier og bringe dem ind i travlheden og larmen.

Måtte folkehøjskolen blive en hjælp dertil!

P. Sejlund Sørensen.

JULEN

Et gammelt Ungdomsminde. En Vinterdag var jeg paa Besøg i en Gaard i Try Udflytter. Det blev lidt sent paa Aftenen, og Vinden havde rejst sig med Storm og Sne, og det var mørkt, da jeg gav mig paa Vej hjem. Vi kender alle en saadan Vinteraften. Stormen tuder, piskende Snestorm, intet levende uden en lille Fugl, der henhvirvles af Blæsten og bliver borte i Snefoget. Frysende og stolprende vandrer man omkring og ved ikke, hvor man er.

Saadan gik jeg i timevis, dødtræt til sidst. Da ser jeg et Lys, og glad vandrer jeg efter det. Dér er Mennesker, dér er Hvile, dér kan jeg faa at vide, hvor jeg er. Og da jeg naar Lyset, er jeg hjemme; thi det var min Mor, der havde sat en Lampe i Vinduet, idet hun var bleven ængstelig for, at jeg ikke kunde finde hjem.

Jeg er jo ikke ene om denne Oplevelse. Pastor Gregersen har haft den samme Oplevelse, og Digter, som han var, har han skrevet den smukke Sang: Vor Far har Lys i sit Vindue.

Ja, det er netop dette, vi oplever til Jul. Vor Far — vor Gud — satte Lys i den mørke, kolde Verden. Lyset er Jesu Fødsel i den mørke Verden.

*Den signede Stund, den Midnatstid
vor Herre han lod sig føde,
da klared' det op i Østerlid
til dejligste Morgenrøde,
da Lyset oprandt, som Jordens Bold
skal lysne udi og gløde.*

Eller:

*Julenat, da Vorherre blev fød,
da tændte sig Lyset i Mørkets Skød.*

Ja, alt kan se saa underligt graat og trist ud — og gør det ikke mindst i disse Tider — og dog — — Det er jo saadant, at naar det er mest mørkt, lyser Lyset stærkest. I det Mørke, vi havde i „de 5 onde Aar“, husker vi Lysene, der blev tændt. Det var *Haabets Lys*: at endnu lever den gamle af Dage. *Kærlighedens Lys*: Kærligheden til den sunkne Menneskehed og til dem, der led Nød, enten de sad i Vestre Fængsel, Frøslevlejren eller Neuengamme. *Bønnens Lys* for dem, der satte Livet ind for Danmark. Ja, der tændtes smaa Lys, der blafrede rundt omkring, men dog sendte deres Lys ud i Mørket og gav Haab.

Og nu stiger Vorherres Sol op. Vi synger med Jonas Lie:

*Midt udi Mørket og Jordens Kuld',
medens vor Sol er ved at dale,
stiger Vorherres op som Jul.*

Det er Julebudet til dem, der bygger her i Mørket og Dødens Skygge. Det Bud, der trøster mildelig mellem Grave.

Ja, hvor er der kastet Grave. Jeg har en Ven, der efter forrige Verdenskrig var nede i Frankrig ved Verdun — i Dødedalen — hvor Snese af Tønder Land er een stor Kirkegaard med Grav ved Grav — 300,000 — hver med et lille Trækors. Hvor er det et trist Syn; men saadan er der jo Verden over kastet nye Grave, og hvor vilde alt være trist og sørgeligt, om vi ikke vidste, at der er een, der vandt Sejr over Død og Grav — det lille Jesusbarn, der voksede op til at blive Frelseren.

Selma Lagerløff fortæller i en af sine Kristuslegender om den store Dadelpalme ude i Ørkenen. Dronningen af Saba havde været hos Kong Salomon for at overbevise sig om, at det var rigtigt, at Salomon var saa viis, som Rygtet sagde. Hun havde store Foræringer med — Sagnet siger, at hun havde Mursten af Guld med sig — og da Salomon gav Svar paa alle de Gaader, hun førte med sig, gav hun ham de prægtige Gaver og undrede sig over hans Visdom, som han undrede sig over hendes Skønhed. Abessinerne vil jo fortælle, at deres Kong Ras Tafari nedstammer i lige Linje fra Dronningen af Saba og Kong Salomon, og da Dronningen rejste hjem, fulgte Salomon hende paa Vej, og da de skiltes i Ørkenen, lagde Dronningen en Dadelkerne

i Jorden, hvoraf der voksede en stor Palme, og den skulde leve, indtil der fremstod en Konge, der var større end Salomon.

Og nu stod Palmen der i 1000 Aar og blev en mægtig Kæmpe, ved hvis Fod Kilden randt, og Pilgrimmene fandt Skygge hos den. En Sommer tørrede Kilden ud, og Sandet for ud over Ørkenen, men Palmen holdt Livet, da den havde Roden dybt i Jorden.

Nu stod den der en Dag, og langsynet, som gamle jo bliver, saa den langt borte nogle komme vandrende. De var som Myrer. Men hvad, det var jo en Mand og en Kvinde. Hvad vilde de i denne Ørken? Vilde de lægge deres Ben her? Og hvad, de har jo sandelig et Barn med sig. Er de da helt afsindige?

De stred sig frem i den sandede Ørken. Manden bar Barnet paa Armen, men Skridtene blev tungere og tungere. Det var Dødens Gang, de to der gik.

De naaede Træet, men der var ingen Skygge, alle de nederste Grene var svedet af i Ørkenens brændende Sol, og der var ikke læskende Vand i den udtørrede Kilde.

„Vi skulde være blevet i Bethlehem og ladet os dræbe af Herodes. Denne Død her er værre end at miste Hovedet ved et Hug,“ sagde Manden.

Udmattet sad de ved Palmens Fod, og den lille Dreng løb omkring. Da fik Kvinden Øje paa Dadlerne i Træet, men ak! De sad saa højt, at ingen kunde naa dem. „Aah, havde vi endda en Dadel at læske os paa.“

„Mor, vil du gerne have Dadler,“ sagde den lille Dreng, „det skal du faa.“ Og se, nu begyndte den mægtige Palme at bøje sig. Det knagede i de gamle Lemmer, men den bøjede sig mere og mere, saa den lille Familie til sidst kunde plukke de saftige Dadler, der gav Mod og Styrke til Vejen fremad.

Men da senere Ørkenfarere kom, fandt de Træet ligge visent hen ad Jorden. Det havde set en Konge større end Kong Salomon.

Dette Sagn er fortalt paa en anden, men paa lige saa smuk en Maade i de nylig restaurerede Kalkmalerier i Dronninglund Kirke.

Naar man kommer ind i Kirken, ser man paa den søndre Korsarms Gavl Jomfru Marie med en Straalekrans om Hovedet staa med det lille Jesusbarn paa Armen. Der er noget lyst og festligt over Billedet. Til venstre for hende staar en Mand med sin Tjener. Det er en Kejser, for Kejserkronen staar paa Jorden, og nedent under staar: Augustus.

Til højre ser man en Kvinde. Det er en Østerlænding, ser man paa Turbanen. Hun staar og peger op mod Barnet, og nedent under staar: Sibylle.

Hun var kendt for sin Spaadomssevne og de sibylinske Spaadomsbøger. Hun havde 9, som hun tilbød Kejseren for en uhyre stor Pris, der var ham for stor. Hun brændte de 3 af Bøgerne, men hun holdt de resterende 6 i samme Pris. Men Kejseren kviede sig igen over den høje Pris. Hun brændte saa igen 3, men forlangte samme Pris. Da købte Kejseren dem.

Romerne vilde gøre Kejser Augustus til Gud og bygge et Tempel for ham, og han spurgte da Sibylle, om der skulde fødes noget Menneske, der var større end ham.

Da fødtes Kristusbarnet, og nu staar Sibylle og peger paa Barnet og siger: Han skal blive større end dig.

At Kejser Augustus nu kendes af saa mange, kan han takke Vorherre for: „Det begav sig i de Dage, da Augustus var Kejser i Rom“, hedder det i det gamle Juleevangelium, men det er jo ikke den mægtige Kejser, vi opholder os ved, men det, der følger efter, at da drog Josef og Maria fra Nazareth op til Bethlehem for at lade sig indskrive, thi de var af Davids Æt, og da kom Tidens Fylde, og hun fødte sin Søn, den enbaarne, at hver den, der tror paa ham, ikke skal fortabes, men have det evige Liv. Og Englene sang: Fred paa Jord, Fryd paa Jord, os er i Dag en Frelser født. Fred paa Jorden og i Menneskene en god Vilje.

Det er netop denne Fred, vi trænger til.

Teknikken har gjort Fremskridt. Hvor kan vi ikke flyve!

Hvor kan vi ikke skyde med V 1 og V 2! Jo, Teknikken har gjort Fremskridt.

Barnemordet i Bethlehem fyldte os med Gru, men nu er det

jo mangfoldiggjort pr. Maskine, og vi nøjes ikke med Børnene, men tager Mødrene med.

Men Sindet — Menneskeviljen — Lidenskaberne, der ligger bag ved og styrer Sværdet og Bomben, er de samme som i Herodes' Dage. Det var til den Verden med Bethlehems mordet, at Julebudet kom. Det var Tidens Fylde den Gang. Det er til vor Verden med Maskinmyrderiet, at Julebudet kommer. Det er Tidens Fylde nu — ogsaa.

Juleevangeliet med det lille Barn, der blev født, synes vi er saa smukt, og vi forstaar det saa godt. De fleste har jo oplevet det, at et lille Barn er kommen til Verden og den Glæde, der da blev bragt til Huse.

Vi forstaar saa godt Glæden, men Julen er ikke blot Julegaver, Gaasesteg med Rødkaal, Julestemning o. s. v., den har ogsaa Alvor med sig. Den fortæller om det lille Barn, der voksede op til Mand og led Korsets Død — for vor Skyld.

Man har et gammelt berømt Maleri, hvor man ser Jomfru Marie med Barnet og Josef og Hyrderne, der knæler ned. Det er mørk Nat, og der er intet Lys tændt, men Lyset udstraaler fra Barnet.

Ja, det er netop fra Barnet, at Lyset straalere. Ogsaa i de tunge, mørke Tider, da alt var mørklagt, straaledede der Lys ud til os, saa vi — trods alt — kunde ønske hinanden: Glædelig Jul og godt Nytaar.

Og det er det, vi gør igen. Vi ønsker, at Freden maa komme, Freden i Menneskehjertet, den Fred, der overgaar al Forstand, og at vi maa nemme Nikodemus's Ord: Saa elskede Gud Verden, at han gav den sin Søn, den enbaarne, og at hver den, der tror paa ham, ikke skal fortabes, men have det evige Liv.

Saa kan vi ønske hinanden: Glædelig Jul.

Frode Fogt.

Synspunkt og Synsvinkel

Tæt uden for Skoven ligger et enligt Hus. Der er egentlig ikke noget kønt ved det, for det er en gammel og noget forfalden Rønne, og der er ikke engang en Have derved. Stiller vi os inde i Skovbrynet og ser ud mod Huset, synes vi, det er et trist og uhyggeligt Bosted, saaledes som det her ligger i sin Ensomhed med aabne forblæste Marker til Baggrund. Men gaar vi et Stykke ud paa Marken, vender os om og betragter Huset, naar det nu har faaet Skoven til Baggrund, faar vi en helt anden Opfattelse af Huset og dets Omgivelser, for et gammelt straatækket Hus foran et Skovbryn er en saare skøn og hyggelig Idyl, naar Billedet ses fra det rette Sted og i rette Afstand.

Ligger et Hus eller en Gaard paa Siden af en Bakke, kan Stedet tage sig pragtfuldt ud, naar vi stiller os saaledes for det, at det har Bakken til Baggrund; men ser vi det ovenfra paa modsat Side, lægger vi knap Mærke til det, og stiller vi os ud til en tredie eller fjerde Side, kan det hælde, at Husene synes at staa skævt paa Grunden, og vi føler os helt irriterede over, at nogen har valgt et saa taabeligt Byggested.

Det samme kan hælde os, naar vi betragter en af de mange „Kikkenborge“, som man i gammel Tid har bygget paa Bakketoppe i Vendsyssel. Det er oftest smaa Huse med øde, tørre Marker omkring sig, og ser vi dem nede fra det jævne Land, begriber vi ikke, at noget Menneske har kunnet finde Behag i at bo paa saadan en øde Plet, der ligger udsat for de vilde Storme. Det er vel troligt, at en og anden har bygget her, fordi Bakketoppen var udyrket Jord, som man kunde faa for intet. Men kommer vi op til Huset, forbavses vi over, at vi slet ikke mærker Ensomheden, for det høje Udsigtspunkt synes at trække hele det omgivende Landskab med Huse og Gaarde tæt

ind under os, saa det halve Sogn ligger lige ved Bakkens Fod.

Det kan hænde, vi faar Øje paa et Hus, der ligger lunt i en Dal lidt nede i Bakkedraget; der er Træer og Have omkring det, og Agrene i Dalbunden ser saa friske og grønne ud. Set ovenfra er det et skønt og hyggeligt Sted; men gaar vi ned til Huset, mærker vi straks, at her er der anderledes ensomt og trist end paa Bakketoppen, for Udsynet er stænget til alle Sider, og selv Himlen foroven hænger lavt ned over vore Hoveder, fordi der ikke er nogen Afstand til Horisonten.

Gaar vi i Bunden af en langstrakt Dal, der foran os aabner sig for Udsynet og lader os se et Stykke af Landskabet udenfor, mærker vi ikke Trykket af Ensomheden, og vi opdager, at saadan en Dal med Græs og Siv og Bækløb i Bunden og med kratbevoksede Skrænter er en af de skønneste Pletter, der kan findes i Landet. Lidt før vi kommer ud af Dalen, forundrer vi os over, at det Landskab, der ligger forude, er et herligt Billede, fordi vi ser det indrammet af Dalskrænterne paa begge Sider, den grønne Dalbund forneden og den blaa Himmel foroven. Det er hovedsagelig Rammen, der gør dette Underværk; men Virkningen forhøjes derved, at vi gaar i Halvskygge inde i Dalen, mens Landskabet udenfor ligger i stærkere Sollys. Naar vi er kommen ud af Dalen og har Marker, Huse og Haver om os til alle Sider, er der ikke længere noget fængslende ved Synet, for det hele er ret almindeligt og dagligdags.

Et kendt Maleri forestiller nogle unge Piger, der staar ved Stranden og ser ud over Havet. Vi synes alle, at det er et smukt Billede, og at der er en egen romantisk Stemning over dette Motiv, selv om det i og for sig er ganske dagligdags. Men tænker vi os, at vi selv stod nede ved Vandet og saa Pigerne staa overfor med Landet til Baggrund, saa skønner vi straks, at hele Fortryllelsen er borte.

Det blaa Vand kan være en pragtfuld Baggrund for enlige Træer og for Dyr, der græsser paa en Strandeng ud mod Hav eller Fjord. Vi synes, at Heste og Kvier tager sig herligt ud, naar de staar der nede ved Vandet; men ser vi de samme Dyr med en Bakke eller Klitrække til Baggrund, lægger vi næppe Mærke til dem.

Saaledes kunde vi fortsætte med en lang Række Eksempler, der vel kan bruges til Beviser for den gamle Paastand, at man skal se en Ting eller en Sag fra flere Sider; men dette Visdomsord er kun en halv Sandhed. I de Eksempler, vi har fremstillet ovenfor, prøvede vi netop at se Huse, Landskaber, Mennesker og Dyr fra flere forskellige Sider, d. v. s. vi stillede os paa forskellige Synspunkter over for Tingene, og vi kom til det Resultat, at der saa godt som alle Vegne kun var eet Synspunkt, der var det rette og gav Billedet den virkelige Skønhedsværdi. Det er godt nok at se fra flere Sider og prøve sig frem; men man maa aldrig være sikker paa, at man har fundet det rette Synspunkt, før Tingene er helt overskuelige og ses i det rigtige Lys.

Lad os se paa vor egen Hjemegn og vor egen Landsby. Det er muligt, at vi finder Byen temmelig trist og uden egentlig Skønhed. Men mon ikke vi har glemt at se den fra den rigtige Side? — Fra en eller anden Bakkeskrænt er der altid en smuk Udsigt over Byen; men det er muligt, at man aldrig har fundet paa at søge efter et saadant Sted, hvis det da ikke ligger lige ved Vej eller Gade.

Vi kan fastslaa som almindelig Regel, at enhver Bebyggelse og enhver By har en køn Side, naar den ses fra det rette Synspunkt og i det rette Lys.

Hvis vi vil betragte en Husrække langs en Købstadgade, forstaar vi vel, at vi skal stille os paa det modsatte Fortov nær ved Gadehjørnet og se skraat over mod Husrækken, for at det længst mulige Stykke kan overses paa een Gang. Er Gaden for snæver, bliver Overblikket for ringe; vi kan kun se Hus for Hus, mens vi gaar hen ad Gaden og faar ikke noget Helhedsbillede af deres Forhold til hinanden hele Rækken igennem.

En lige Kyststrækning faar vi ikke noget rigtigt Billede af, naar vi staar foran den nede paa Stranden; men krummer Kysten lidt, saa vi kan se et længere Stykke paa skraas, er Billedet ofte pragtfuldt.

Det samme Forhold gør sig gældende, naar vi ser henad et Skovbryn, en Bakkeskrænt, en Række Træer langs Vej eller

Skel o. s. v. Det gælder stadig om, at vi stiller os i rette Afstand og ser i passende skraa Retning ind mod en saadan fremtrædende langstrakt Linie i Terrænet.

Her kan mange forskellige Synspunkter i og for sig være lige gode; det drejer sig mest om at se Tingene under den rette Synsvinkel. Men ogsaa dette kræver Øvelse og Erfaring, og man maa prøve sig frem for at faa det rette Overblik og det rette Skønhedsindtryk.

Vi har talt om at se paa Landskaber, og det er egentlig ikke noget nyt, vi har haft at sige, for det er jo ret selvfølgelig, at det her som i mangfoldige andre af Livets Forhold drejer sig om at vælge det rigtige Synspunkt og anlægge den rette Synsvinkel.

Men naar vi kom til det Resultat, at næsten ethvert Sted ude i Landskabet kan være skønt, naar vi ser det fra rette Sted og paa rette Maade, ligger det nær at overveje, om der ikke i denne Regel skjuler sig en *almenmenneskelig moralsk Grundsætning*.

Man siger ofte, at det sete er afhængigt af Øjnene, der ser. Det er ikke helt rigtigt. De fleste af os har jo gode Øjne og forstaar egentlig godt nok, hvad vi ser; men der er meget stor Forskel paa Menneskers Evne og Omtanke, naar det gælder at finde det rette Synspunkt og den rette Synsvinkel, og mærkeligt nok har man undladt at give os nogen Undervisning i den Kunst, da vi gik i Skole.

Derfor er vi daarligt udrustede, naar vi ser paa Tingene ude i Naturen, og det hjælper ikke stort, at vi har en Kikkert med os, naar vi ikke forstaar at bruge den fra de rette Udsigtpunkter. Det gaar os som Molboen, der købte Brillen, men aldrig havde lært at læse.

Vi har nu allerede forstaaet, at hvad der foran er sagt om at se paa Landskaber, egentlig indeholder en almindelig moralsk Grundregel, der bør gælde i alle Livets Forhold. Det er godt, om vi forstaar at se Huse, Træer og Skovbryn fra den rigtige Side; men det er endnu vigtigere at finde de rette Synspunkter, naar vi vil vurdere vore Medmennesker og deres

Handel og Vandel. Her gælder, ligesom ude i Landskabet, den Regel, at vi i hvert enkelt Tilfælde kun kan vælge sikkert efter omhyggelig Prøvelse. Der gives ingen absolut sikre Synspunkter, ud fra hvilke man kan anlægge en moralsk Synsvinkel, der passer for alle menneskelige Karakterer.

Vi er tilbøjelige til at finde de fleste af vore Medmennesker kedelige og interesseløse. Det er det samme som med de Huse, Træer og Byer, der er blevne trivielle for os, fordi Synet af dem er saa dagligdags. Vi glemmer, at det er os selv, der skal gøre os Umage for at se vedkommende i det rette Lys og fra den rette Side. Kunde det altid lykkes for os, vilde Verden straks se helt anderledes ud, og alt det, der før var trivielt, faa Liv og Skønhed. Og alt dette er Virkelighed og betyder ikke, at vi har lært at bruge et Tryllespejl, for Tingene har kun deres ægte Farve, naar de ses i rette Lys.

P. Christensen.

Grundsynet i det folkelige Ungdomsarbejde

Nogle Tanker ved et Ungdomsforeningsjubilæum.

Ved et Møde paa Højskolen den 7. November 1940 stiftedes Try Ungdomsforening. Tanken med en saadan Forening var, at dens Arbejde i det væsentlige skulde være en Fortsættelse af de saakaldte Torsdagsmøder, der nu og da i Skoletiden holdtes paa Højskolen; men nu skulde Arbejdet føres videre paa bredere Grundlag i de unges egen Forening med den Arbejdsglæde og det Ansvar, som dermed fulgte.

Tanken viste sig at være rigtig. Deltagerne var nu selv Medarbejdere og medansvarlige. Det øgede Interessen for Arbejdet og dets Trivsel. Foreningen voksede sig hurtigt ret stor, og Tallet er holdt omtrent uforandret fra Aar til Aar.

Højskolen blev Foreningens gode Hjemsted, og Højskolens egne „Børn“, Eleverne gennem de 10 Aar siden Starten, har haft Lejlighed til at deltage i Foreningens Liv paa lige Fod med Foreningens øvrige Medlemmer. Jeg vil tro, mange Try-Elever mindes gode Stunder med det gode Hjemst Tone over sig, hvor der i kammeratligt og sundt Samvær kunde hentes Oplysning om mange af de Spørgsmaal, der har al sund Ungdoms Interesse. Det gav Inspiration og Udsyn og gav Kolorit over Skoletiden.

Til dem og til alle, hvem det frie folkelige Ungdomsarbejde ligger paa Sinde, har disse Tanker Ærinde.

Ungdomsforeningen kan maaske bedst karakteriseres som et Fristed, hvor Egnens unge og ældre uden Hensyn til Stand, Stilling eller Særinteresser er velkommen. I den kan komme de vaagne og de dvaske, de interesserede og de helt primitive, — for her er Mødestedet for Egnens Ungdom, ja, for hele

Egnens Befolkning. Denne Bredde er Ungdomsforeningens Fare, men ogsaa dens Mulighed, for derved kommer flere med.

Dermed er ikke sagt, at Arbejdet behøver at mangle Holdning eller Retning, men kun, at det folkelige Arbejde skal omfatte alle; og ved et Jubilæum kan der være god Anledning til at standse op et Øjeblik, besinde sig paa den Grund, vi staar paa, og overveje, hvad vi i det hele vil med vort Arbejde.

I Sognets rigt nuancerede Foreningsliv har Try Ungdomsforening sin særlige Plads, sit Særpræg. For at ingen skal være i Tvivl, er Formaalet aftrykt paa vore Medlemskort: At fremme Sammenhold og Fællesskabsfølelse mellem de unge og ved folkelig og kristelig Oplysning hjælpe dem frem mod Maalet: En vaagen dansk, kristen Ungdom.

Ingen maa misforstaa Ordene og tro, at det *har* vi inden for Ungdomsforeningen; men Mottoet siger noget om, hvilket Maal vi sigter mod.

Ungdomsforeningen er Højskolens Barn, med denne Skoles Grundsyn i Arbejdet, baaret af grundtvigsk Folkeoplysnings Idegrundlag: Ungdomstiden som et selvstændigt Afsnit af Livet, ikke blot en Forberedelse til Mandomstiden. Kun i samme Grad, Barnet faar Lov til at være Barn i sin Barndom, og den unge faar Lov til at være ung i sin Ungdom, kan man vente dygtig, frugtbar Manddomsgerning, naar Tiden er inde. Den, der i sin Ungdom er blevet gennemspillet paa alle Sjælens Streng, føler taknemligt, hvad Livet er værd, og har Mulighed for at opleve dette i dets Rigdom og Fylde.

Grundtvig siger det i et Billede:

*Kun Spiren frisk og grøn i tidlig Vaar,
og Blomsterfloret i den varme Sommer,
da Modenhed i Møde Planten gaar
og fryder med sin Frugt, naar Høsten kommer.*

Paa dette revolutionære Syn byggede Grundtvig sin Højskoletanke, og paa samme Grundlag maa det frie folkelige Ungdomsarbejde gøres. Der er intet andet, der duer. En god Ungdomsforening er i Virkeligheden en lille Højskole, hvor Livsoplysning er Grundordet, Oplysningen om de Grundfor-

hold, der bærer og bevæger et Menneskeliv i dets Højhed og Fald. Eller sagt med et Ord, vore Elever dagligt har for Øje: At lære sin Gud og sig selv at kende.

Vi vedkender os det Menneskesyn og det Folkesyn, der med Kristendommen er sat ind i Verden, og som vi i Danmark gennem Grundtvig har faaet levendegjort mere end noget andet Sted i Norden, dette, at Mennesket er skabt i Guds Billede, skabt til at leve sit Liv under Kærlighedens Lov som Medmennesker og med Ansvar for hinanden, og kun hvor denne Lov anerkendes, bliver vi virkelig levende og glade Mennesker.

Vi tror, at Folket er Guds Skaberværk. Han har givet os et Folk at høre til, for at Medmennesket *der* kan komme os helt ind paa Livet med sine Krav til os. Hvor det sker, at vi aner Menneskelivets Herlighed, men ogsaa føler vor Afmagt over for at kunne virkeliggøre det, kan hans Ord om Syndernes Forladelse møde os saadan, at det bliver det glade Budskab, der for Alvor kommer os ved.

Vor Opgave i kristelig Henseende er ikke at fylde Ungdommen med Patentmeninger eller presse den frem til kunstige Bekendelser, men i Tillid til, at der er noget, der hedder Aand, forkynde den Virkelighed, de unge staar i som Mennesker skabt i Guds Billede og med Ansvar for hinanden. Og at forkynde vil jo sige at tale ud af en Virkelighed saadan, at denne møder de unge saa levende og stærk, at de forstaar, den kommer dem ved og nøder dem til ogsaa selv at tage Stilling til den.

Ordet bliver da det fornemste og ædleste Redskab i det frie Ungdomsarbejde. Ikke den agitatoriske Tale, Overtalelseskunsten, Propagandaen og alt det. Men Ordet, der tænder og lyser, og som nok selv skal gøre sin Gerning til sin Tid. Mange Forstandsmennesker er skeptiske over for Foredragsvirksomheden i vore Ungdomsforeninger, og andre synes maaske, at Ordets Virkninger lader vente paa sig. Forfatteren Jørgen Bukdahl har skæmtsomt fortalt om den Tid, da han begyndte som ung Foredragsholder: „Da troede jeg, at naar jeg havde talt, afgik der et Korstog“. Saa omgaaende virker Ordet sjældent. Men Korstogene *forberedes* ved Ordet! Og forøvrigt: hvad ved vi om, hvad der sker i andre Mennesker.

Ungdomsforeningen er ingen Foredragsforening. Der foregaar mange andre Ting. Men Foredraget har en meget central Plads i Foreningens daglige Liv. Og det har været en Glæde at konstatere, at de unge kommer lige saa gerne til Foredragene som til andet, hvad Foreningen har at byde paa, og saa tager de Underholdningen og det kammeratlige Samvær som noget skønt, de faar i Tilgift. Selv om Tilslutningen godt kan

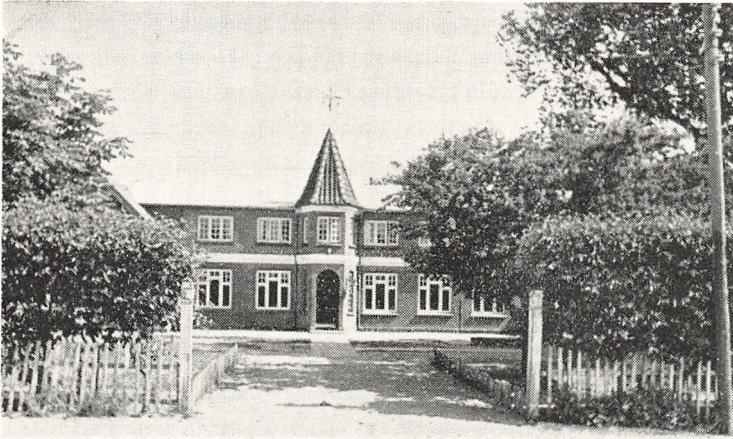
Tårnpartiet før — med kvist

være forskellig fra Møde til Møde, har vi altsaa ikke Lov til at tale om Foredragstræthed hos os. Men Lydhørheden er størst, naar Talen drejer sig om personlige Spørgsmaal. Problemforedrag, der maaske kun opfattes af de 10 pCt. af Tilhørerne, men lader de 90 pCt. urørte, er af tvivlsom Værdi. Vore Foredragsholdere maa betænke, at en meget stor Del af vore Medlemmer er meget unge. De trænger til fortællende Foredrag, hvorfra der — ud fra Digterværker, historiske Skikkelser, mytologiske Emner — kastes Lys over det Menneskeliv, der lever uden om dem, og over det Menneskeliv, der lever i dem. De unge er mange Gange ensomme; de trænger til at komme ind i et Fællesskab, baade rent kammeratligt med andre unge og i det, der skabes gennem Ordet.

Dermed er ikke sagt, at de mere samfundsbetonede Spørgsmaal skal udelukkes. Skal vi naa ud til saa mange som muligt,

maa Arbejdet gøres paa bred Front. Vi har undertiden haft Foredrag med politiske Emner — og er blevet angrebet derfor ud fra det Synspunkt, at en folkelig Forening, der rummer unge fra alle politiske Lejre, skal holde sig fra Politik under enhver Form.

Men denne Indstilling kan ikke være rigtig.

Tårnpartiet nu — som toetages bygning

Vi kalder vor Forening upolitisk, men det betyder blot, at vi ikke i Foreningen giver os af med at docere bestemte *partipolitiske* Anskuelser. At vor Forening er et folkeligt Arbejde, fritager den ikke for det Ansvar at oplyse vore unge om de Samfundsspørgsmaal, der i saa høj Grad er forbundet med Folkets Liv, og vække deres Interesse og deres Følelse af Medansvar for, hvordan Spørgsmaalene bedst kan løses. Folkestyre betyder, at Ansvaret for Folkets Fremtid er overladt til Folket selv. Om føje Aar faar den Ungdom, der fylkes i vor Forening, selv Stemmesedlen i Haand og gaar ind under Ansvaret for, efter hvilke Linier, der skal styres i Fremtiden.

Derfor er det enhver Ungdomsforenings selvfølgelig Opgave at virke med til, at Ungdommen staar udrustet bedst muligt til at kunne gaa ind under denne Forpligtelse. Det er en stor Opgave at hjælpe med til, at den *modne* Ungdom faar

Mulighed for at leve sig ind i de Spørgsmaal, der trænger sig paa i Folkets Fællesliv, saa den virkelig forstaar, at Problemerne er der og møder dem paa en saadan Maade, at den kaldes til Ansvar for dens gode Løsning.

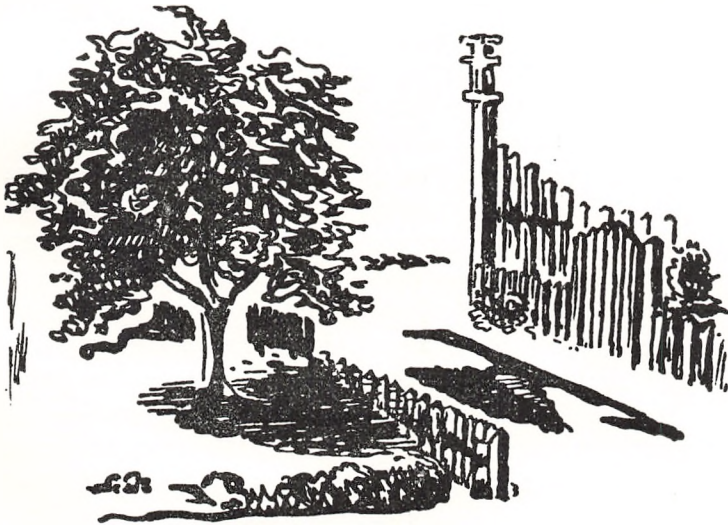
Det gode Forhold til Hjemmene er noget betydningsfuldt i det folkelige Ungdomsarbejde, ja, har ret forstaaet afgørende Indflydelse paa, om Arbejdet skal lykkes fuldt ud. Ungdomsforeningen skal være et Sted, hvor Forældre og Husbondfolk med Tryghed kan sende deres unge hen — og selv kan have Glæde og Udbytte af at komme. Det er en god Skik, at unge og ældre mødes i fælles Oplevelse. Hvad de oplever sammen ved Mødet eller Festen kan leves videre i Hjemmets Hverdag og forene til et levende Fællesskab. Oplysning om Livet er jo ikke noget specielt for de unge, lige saa lidt som det er noget særlig tilpasset for de ældre. Aandeligt Klikevæsen er noget usundt og konstrueret, ogsaa hvor Skellet sættes efter Alder. Det er det hele Menneskeliv, det gælder, Mennesket paa godt og ondt, i Lyst og Nød, skabt til at leve i Fællesskab baade unge og gamle. Hvor unge og ældre staar sammen, er der Mulighed for, at Hjemmet kan blive det faste Fundament i Ungdomsarbejdet, saa Oplevelsen i Stedet for kun at blive et flygtigt Ungdomsminde, kan blive til frugtbart og velsignet dansk Folkeliv — og det er det, vi trænger til.

Arbejdet i en Ungdomsforening er mangeartet. Det kan være forskelligt og broget nok, hvad der bydes fra Møde til Møde. Samlet i en Sum har Samværet i Ungdomsforeningen gennem Aarene dog givet megen koncentreret Oplysning, har bragt varme og stærke folkelige og kristelige Vidnesbyrd, der har betydet Berigelse for Deltagerne. Kammeratskabet har udfoldet sig smukt og Omgangstonen har været ren. En saadan Sum af sunde, inspirerende Oplevelser kan ikke gaa ganske spurløst hen over Deltagerne. Det giver Mod til at arbejde videre og gennem alt det brogede og mangfoldige stadig at have Maalet i Sigte. De unge er lette at lede, og de er i Virkeligheden taknemlige mod den, der giver dem en Haandsrækning, saa deres Forening byder dem noget med Mening i.

I Dagens Debat siges ofte forbitrede og mistrøstige Ord om Tidens Ungdom, ikke mindst den landlige. I den brogede Skare, som udgør dansk Ungdom, kan der vel ogsaa være meget, der gør en mistrøstig, ja angst. Men vogter man sig for, at det mørke ikke helt faar Lov at overskygge Synsfeltet, opdager man dog under Samværet med de bedste unge hjemme og ude Mennesker, der har en Anelse om, hvad der giver Livet virkelig Værdi og Indhold, og som er rede til at gaa i Arbejde. Det er dem, der kan blive Kærnen i det frie folkelige Arbejde. Hvad om vi i Stedet for Jammer og Kritik fæstnede Opmærksomheden ved *dem* og i Fællesskab gjorde et Arbejde for, at der bliver mindst een god Ungdomsforening i hver By og i hvert Sogn i Danmark.

Try i November 1950.

C. H. Daugbjerg.

Et besøg i Holland

Tidlig morgen, onsdag den 19. juli, samledes en del af Trykungsdomsforenings medlemmer ved højskolen for under formanden, lærer Daugbjergs, ledelse at begive sig ud på en otte dages turist- og studierejse til Holland. En af Thinggårds store rutebiler befordrede os, og ialt 25 af foreningens medlemmer var med.

Et kort ophold ved Gøteborg—Frederikshavnsliniens bureau i Ålborg blev gjort, da rejsen var tilrettelagt herigennem. Efter at pas og rejsevaluta var i orden, og vor udmærkede fører, Asger Lorentzen, Ålborg, var kommet om bord, gik turen, i den dejlige sommermorgen, ned gennem det skønne Østjylland. Jeg må dog nu straks indskyde, at pladsforholdene kun tillader, at rejsen bliver ridset op i store træk.

Hen mod aften nærmede vi os Hamborg, hvor der overnattedes. Maden, vi indtog ved ankomsten, var god, logiet ligeledes; derimod blev de par timer, vi om aftenen tilbragte i storstadens før krigen så kendte forlystelsessted Skt. Pauli, ikke nogen særlig oplevelse. Derimod gav en times kørsel, gennem den mest bombehærgede del af byen, den næste formiddag, et grufuldt og overvældende indtryk. Fra rundturen kørte vi op på en af Hitlers autostradaer, og med 100 km fart i timen gik det mod Bremen. Denne by bærer — omend i mindre grad — også præg af bombardement. Afgrøderne stod tilsyneladende nogenlunde, men en nøjere undersøgelse af kornet, der stod for høst, viste dog, at mangel paa gødning og forædling var åbenbar.

Hen på eftermiddagen passerede vi den tysk-hollandske grænse ved Nieuwe Schans, og efter at vi for første gang havde læsket os med, den i Holland så eftertragtede, chokolademælk og fået ild på en god hollandsk cigar, gik turen videre gennem det frodige Groningen. Her ligner landbruget mest det danske.

Afgrøderne korn, roer, raps og græs veksler, velbyggede gårde ligger langs den gode vej. På vejens modsatte side oftest en kanal. I Groningen findes nogle af Hollands største gårde, og bønderne er gennemgående velhavende. Rejsen går dog straks videre ind i Friesland. Kanalerne bliver talrigere, og jorden dyrkes næsten udelukkende med græs. Landskabet minder stærkt om marsken herhjemme, fladt land, så langt synet rækker, udsigten kun afbrudt af vindmøller og høje firkantede gårde. Om aftenen nåede vi til Oenkerk. Et landsted, skænket til museum og samlingssted for unge, blev vort opholdssted. Her tilbragte vi to nætter, og et skønnere, mere fredfyldt sted end dette kan næppe findes.

Her stødte vor prægtige hollandske fører van Kammen til, og så gik turen ud i Friesland. Først besøgte en kendt kvægopdrætter, Beckmann. Hans gård er på ca. 50 ha, udelukkende græsjord, og med en stor besætning af hollandsk-frisisk race: 50 malkekøer plus meget opdræt. Gennemsnitsydelsen var stor, sidste år 248, i år 251 kg smør pr. ko. En enkelt ko havde ydet 305 kg smør, og en tyrekalv efter denne var solgt for 15,000 gylden eller ca. 28,000 kr.

Vinterfoderet bestod kun af hø, olieker og ensilage. Vi mærkede os, at køerne slet ikke var inde om sommeren! og at mælken leveredes to gange daglig til mejeriet!!

I Frieslands største by, Leeuwarden, besøgte vi „Frico“, en samlecentral for 52 mejerier, der har til formål at oparbejde bedre og mere ensartede mejeriprodukter til eksport. Her bliver alt smørret grundigt undersøgt og pakket i halvpundspakker, osten særlig omhyggeligt behandlet og lagret. Ialt 32 forskellige oste fremstilles. Desuden laves tømælk, kærnemælkspulver, kasein, vallepulver, chokolademælk o. s. v. Ialt oparbejdes produkter for ca. 90 mill. gylden årligt.

Fra Oenkerk gik rejsen mod Zuidersøen, og turen over den ca. 30 km lange Zuidersøedæmning er noget af en oplevelse. Dæmningen er et ingeniørværk af stor betydning. Ved hjælp af denne er det lykkedes hollænderne at tørlægge mange tusinde ha jord.

På et udsigtstårn ude midt på dæmningen står også en indskrift, der maner til dåd: „Det folk, der vil leve, bygger på sin fremtid.“

Dæmningen blev kort før krigens afslutning gennembrudt af tyskerne af strategiske grunde. Mange tusinde ha blev igen sat under vand til stor skade for hollænderne, men til ingen nytte for besættelsesmagten.

På de oversvømmede arealer, hvoraf meget igen er tørlagt, men stærkt ødelagt, besøgte vi en forpagter, Troost. Jorden ejes af staten. Arealerne bliver først tørlagt, derpå dyrkes den af saltvand ødelagte jord op, derefter bygges avlsbygninger; først om et par år skal der bygges stuehuse, og forpagterne indretter sig i øjeblikket, som de bedst kan. Jorden dyrkes med salg af afgrøderne for øje. Driften er stærk intensiv og meget mekaniseret. I flæng kan nævnes — grøngødning anvendes, sukkerroer dyrkes til fabrik, sukkerroefrø til eksport — også Danmark får sukkerroefrø fra Holland. En stor kartoffeleksport finder sted fra disse egne. Med hensyn til behandlingen af kartoffelmarkerne må vi bekende, at vi er bagefter. Der sprøjtes flere gange, og allerede sidst i juli fjernes toppen af frygt for, at skimmelen skal angribe knoldene, og efter 14 dages eftermodning, for at skindet skal kunne holde, tages kartoflerne op og køres til sorteringscentralen.

Ved en landsby, Brock op Langendejk, så vi et typisk hollandsk landskab — „de tusind øers land“. Lutter små husmandsbrug drevet som gartnerier. Jorden, ca. 1 ha pr. ejendom, er delt op i ene småstykker af et utal af kanaler. Der sejles i både til hver parcel, og afgrøderne sejles direkte ind til en auktionshal. Der dyrkes altid to afgrøder, f. eks. kartofler og derefter kål eller måske blomsterløg. Varerne i auktionshallen gav indtryk af, at alt blev underkastet en fin sortering. Herfra gik turen over Alkmaar og videre sydpå over Nordsøkanalen til Amsterdam.

I Amsterdam bor dronningen. Byen er landets største, men ikke særlig gammel. Der holdtes netop fester i anledning af byens 400 års købstadsjubilæum. Byen, der er meget smuk,

kaldes også „nordens Venedig“. Tre store ringkanaler kredser gennem byen, og et utal af små kanaler forbinder disse. En sejltur på kanalerne, med udsigt til de mange smukke huse med kunstfærdigt byggede gavle ud til vandet, var en oplevelse. Hollands tidligere velstand grunder sig ikke mindst på handel, og masser af købmandsgårde findes her. Af seværdigheder tillader pladsen kun, at jeg nævner rigsmusæet med malerkunst-

Auktionshallen i Aalsmeer.

afdelingen, der er en af verdens fineste. Hollandske malerier af Rembrandt, Frans Hals, Nicolaj Maas m. fl. hører til verdens mest efterspurgte. Rembrandt er særlig kendt for sine fine skyggevirksomheder, Hals som portrætmaler.

Nu går turen videre til Aalsmeer, hjertet af Hollands blomsterindustri. Her findes en auktionshal, der til stadighed beskæftiger ca. 100 mand, og der omsættes årligt for over 10 mill. gylden. Tre gange ugentlig holdes auktion over pottedplanter og hver dag over afskårne blomster. Herfra eksporterer Holland masser af blomsterløg, der også er en eftertragtet vare herhjemme.

Videre gik rejsen til regeringsbyen Haag. Først kørte vi til det internationale badested Scheweningen, og selv om dette

med sine mange luksushoteller er kendt af verdens rigmænd, vil vi dog hellere bede om en tur til Løkken, hvor der endnu findes langt mere af den frie natur i behold.

Et besøg i fredspalæet i Haag, virkeliggørelsen af Carnegies smukke tanke og sæde for verdensdomstolen, er med sin udsmykning af mange kostbare gaver et besøg værd. Ikke mindst Danmarks smukke gave, en isbjørnegruppe udført i københavnsk porcelæn, blev meget beundret. Her blev grønlandsstriden mellem Danmark og Norge bilagt.

Efter Haag blev et gartneri beset, tilhørende W. Knoppert i Hanselderdej, og fremvist af sekretær i Hollands mejeri- og landboorganisation, van de Velde. Her er det meste af jorden under glas — drivhuskultur; her tages oftest tre afgrøder årligt. I februar plantes salat og spinat, som fjernes efter et par måneders forløb, og derefter plantes tomater, der høstes omkring midsommer. Nu er jorden imidlertid blevet tilberedt og tilplantet med blomsterplanter — chrysanthemum etc. — ved siden af, og drivhusene rulles nu hen over disse, og ved juletid er blomsterne en efterspurgt vare. I vinhusene kan dog ikke skiftes, men her kan høsten til gengæld beløbe sig til ca. 3500 pund vindruer årligt.

Herfra gik turen til Rotterdam, en stor by med store tomter inde midt i byen. Byen blev bombarderet af tyskerne ved invasionen i Holland 1940. Ruinerne er dog ryddet bort. Her var vi kun en enkelt aften; vi besøgte byens smukke tivoli. Havnen er Hollands største, og som turistattraktion må nævnes Maas-tunnelen, bygget af det danske ingeniørfirma Christiani og co. Den er 1,6 km lang og helt moderne med hensyn til trafikken. Den gør dansk ingeniørkunst ære.

Nu gik turen mod øst langs floden Waal (nedre Rhin) til byen Tiel. Her besøgte vi en frugtplantage tilhørende H. M. de Kruy. Kruy ejede ialt fire ejendomme på tilsammen ca. 80 tdr. land, alt tilplantet med frugttræer. Dyrkningen af frugt i Holland adskiller sig vel næppe meget fra dyrkningen af frugt her hjemme; men mon ikke den fede hollandske jord er meget vanskelig at holde frugttræerne sunde i, en del kunne tyde

herpå. Jeg må også her nævne een af tyskernes repressalier. Den tidligere plantageejer var af besættelsesmagten blevet skudt, fordi han havde hjulpet og skjult engelske piloter; derefter var hele ejendommen sat under 2½ m vand en vinter til skræk og advarsel. Herved var mange, særlig de unge, træer blevet fuldstændig ødelagt. Af interesse for os må nævnes organiseringen af salget af frugten, der hovedsagelig sker gennem andelsorganisationer, for at priserne ikke skal blive for svingende.

Fra Tiel gik turen over øvre Rhin ved byen Rhenen. Her prøvede vi for første gang at blive færget over ved hjælp af flodens egen strøm. Næste mål for vor tur var den fra sidste krig så tragisk kendte Arnhem. Omkring byen findes nogle af Hollands få højdedrag; derfor egner denne landsdel sig godt til forsvarsstillinger. Tyskerne kunne ved krigsudbrudet i 1940 ikke forcere de hollandske stillinger; derfor blev Rotterdam bombet. De allierede var ved krigens slutning, da det gik tilbage for tyskerne, også kørt fast her. Man forsøgte da at nedkaste en garnison af faldskærmstropper til at hjælpe hæren, der stod ved øvre Rhin. Uheldigvis befandt der sig stærke panserstyrker af tyskere i Arnhem, og kun ganske få af de lettere udrustede faldskærmssoldater overlevede angrebet.

Sidste station på vor tur var en højskole i Markelo i Øst-holland. En lille, men hyggelig skole, hvor der ikke blev pralet med ydre komfort, men hvor vi følte os hjemme. Vi blev smukt modtaget og underholdt om aftenen med bl. a. films. Næste morgen, lige ugedagen efter vor start, gik turen atter hjemad. Vi passerede den hollandsk-tyske grænse ved Noorddeuringen, og kun afbrudt af et lille uheld og et par spisepauser kørte vi i eet stræk de ca. 800 km hjem, en flot præstation af vores chauffør.

Det var en træt flok, der kl. ca. 3,30 kom hjem, men alle var enige om, at det var den bedste tur i sin art, ungdomsforeningen endnu havde været ude på.

L. Sletting Christensen.

Hilsen fra Schweiz

Efter forgæves at have søgt igennem „Landøkonomisk rejsebureau“ fik jeg gennem privat bekendtskab plads her i Schweiz til november. Og nu er jeg kommet igennem det første år, som har været en stor oplevelse for mig.

Den 38 timers rejse herved gik glat og behageligt, selvom den var trættende. Fra Fredericia til Zürich skal man ikke skifte tog, det er jo altid en behagelighed.

Jeg var her i plads lørdag d. 4. nov. om aftenen og blev godt modtaget. Her var i forvejen to danskere: en karl, som jeg afløste, og en pige. Den samme aften blev der holdt afskeds-gilde for karlen, og til det kom endnu fire danskere. Det var rart for en ikke-sprogkyndig som mig; jeg kunne ikke et ord tysk.

Chefen taler også dansk; han har været et år i Danmark, bl. a. på højskole.

De første 8 dage var lange og triste og vanskelige at få has på. Der var ingen at tale med, og arbejdet var fremmed, selv om det for en stor del er det samme som i Danmark. Jeg sagde tit til mig selv i disse dage: „Her bliver du ikke længere end det halve år, du er lejet for“; men nu er der allerede gået et helt år.

Feldbach ligger omtrent ved nordenden af Zürichsøen, 28 km fra Zürich. Den nærmeste større by er Rapperswil, 4 km herfra. Mod nord her vi et mindre højdedrag, og mod syd søen, ca. 200 m borte. Naturen er meget køn her omkring Feldbach, ja, det er måske den smukkeste egn i hele kanton Zürich. Schweiz er jo en forbundsstat ligesom U. S. A., den er delt i 22 hele kantoner og 2 halve. Der tales fire forskellige sprog: tysk, fransk, italiensk og røtoromansk.

Schweiz er en stor militærstat, hvor alle må i trøjen. Rekruttiden er ikke så lang, men til gengæld må de af og til ind til manøvrer 3—4 uger lige til 60-års alderen, i begyndelsen hvert år, senere med flere års mellemrum. Ved hjemsendelsen får de uniform og gevær med, så i tilfælde af mobilisering kan landet være under våben i løbet af 2 timer. De må en dag hvert år stille i fuld mundering til eftersyn af våben og uniform; og hver sommer må de gå til skydeøvelse, hvor de skal skyde et bestemt antal points — og det er altsammen for egen regning.

Gården er på 7 ha; deraf er meget udlagt med græs. Vi har 7 køer og 1 hest; her er hverken kvier eller kalve, de bliver solgt til opdrættere i bjergene. Her er ca. 2 ha skov, og vi har meget med frugtavl, vi dyrker æbler, pærer, kirsebær, ferskner, svesker, brombær, valnødder foruden forskellige have-sager, ribs o. l.

Om vinteren, hvor der ikke er så meget arbejde, står vi på værksted. Schweizerne er meget fingernemme, og til hver gård hører et værksted. Vi laver alt: redskaber bliver repareret og nye møbler bliver lavet. Vi har alle slags træ, såsom valnødde- og svesketræ, der jo er meget fint møbeltræ. Vi får høvlet hos en snedker, og en dag, jeg var deroppe med træ, havde jeg ikke mindre end 16 forskellige slags med.

Vi havde en meget mild vinter, og foråret kom ret tidligt. Vi såede roer d. 23. marts og satte kartofler samtidig; af vårsæd havde vi intet. Først i maj avlede vi græsensilage; vi havde 3 høslæt, og hveden høstede vi midt i juli. Her var meget varmt, over 33 grader i skyggen.

Alt er dyrt hernede, dog er tobak og chokolade nogenlunde billigt: Players nr. 6 koster 0,90 fr., og de dyreste mærker som Camel og Lucky Strike 1,80 fr. Chokolade kan man få til alle priser. Tøj o. l. er det samme som i Danmark; men så kan man regne med virkelig gode kvaliteter, f. eks. i kamgarnsstoffer. Schweizerfrancen er hård valuta ligesom dollaren; man kan komme alle vegne med franc og købe den, så meget man lyster, hvis man har råd til det. Man kan købe den for

omkring 2,35 kr., og hvis man sælger den, får man ca. 2,10 kr.

Man kan også sagtens få arbejde hernede, hvis man bare vil binde sig for et halvt år eller helst mere, så gør det ikke så meget, at man ikke taler sprog, det får man nok lært.

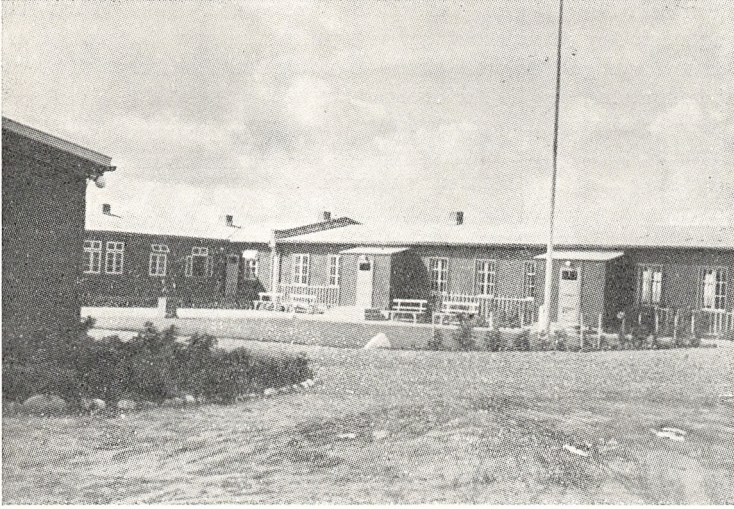
Mine frisdage bruger jeg til rejser rundt i landet, og det er herligt. Schweiz er et utrolig kønt land, som man aldrig bliver træt af at rejse i. Den 1. og 2. april var jeg med min kammerat (schweizer, 7 mdr. ophold i Danmark) på biltur til Bern-Lausanne ved Genfersøen, langs med Genfersøen og over bjergene til Interlaken og Luzern. En meget køn tur, hvor vi oplevede at have forår ved Genfersøen og snevej i bjergene. Jeg har været på en herlig sejltur på Vierwaldstättersøen med udsigt til bjerge, der ligger med evig sne i 2600 m's højde. Ved Rhinfaldet er der bygget platforme ud, så man står over selve faldet og kan se ind i det fremstrømmende vand indhyllet i vandstøv. Jeg har været på mange andre ture: på gåtur fra Goldau over Rigi Kulm, 1800 m, til Küsnacht på den anden side af bjerget, hvor jeg så mindesmærket over dronning Astrid af Belgien, der blev dræbt ved en bilulykke den 19. august 1935. På biltur langs Vierwaldstättersøen til Rhonegletcheren, hvor vi gik 150—200 m ind under isen i en grotte, der er hugget ud.

Det her fortalte er kun nogle af de indtryk, som er kommet mig i hu, og jeg kan kun anbefale alle unge, der har lyst til at komme ud, at besøge Schweiz.

Jeg sender hermed de hjerteligste hilsener til jer alle på skolen og til alle mine kammerater fra vinteren 42—43.

Otto Ottesen,

p. t. „Sonnenblick“, Kt. Zürich, Schweiz.

Jaruplund højskole, Sydslesvig.

Den danske højskole i Sydslesvig

Jaruplund Højskole blev indviet på Grundtvigs fødselsdag den 8. september i år. Et femårigt, langt og besværligt afsnit af skolens historie fik dermed sin afslutning. Vi følte festen, for det blev en virkelig fest, som et hjerteligt velkommen i højskolernes kreds og et varmt håndslag fra alle de ca. 500, der nordenskels og søndenskels fra fandt vej til skolen den dag, og fra mange, mange flere, som i tanker og hilsener var med os under festen. Ja, endog fra højskoler i Finland, Sverige, Norge og Island kom der gode ønsker for skolens arbejde.

I nøgen jord, men på grundmur, der kan holde, står nu Nordens sydligste højskole.

Når dette læses, er vi i gang med vort første vinterhold på 32 unge mænd fra alle Sydslesvigs egne og samfundslag og med vidt forskellige kundskaber i dansk. Vi havde ikke turdet vente fuldt hus allerede den første vinter. Åge Rasmussen, tidligere lærer på Rønshoved, er eneste fast lærer, 3 andre har enkelte timer. Sønderjydske Skoleforening og Dansk Skoleforening for Sydslesvig støtter skolens drift.

Allerede i marts—april havde vi i ufærdige bygninger et lille hold piger, hvor af de fleste var på skole i Danmark i sommer. Vi har

siden haft flere kursus, blandede og rent sydslesvigske, vi har haft nogle „en dag på højskole“ og endagsstævner, og vi har haft aftenfester for unge i de omliggende sogne og fra Flensborg. Vi er ved at komme ind i en højskoles arbejdsrytme.

Der er så nær til opgaverne her, de er mange, næsten for mange. Varsomt, men åbent skal der gås frem. Her er sandheden næsten altid broget, og dog må den ikke være nogen mand for broget. Kender man noget til kræfter, der sandfærdigt giver mennesker mod til at håbe og tro til at holde ud, må det klares og deles med andre. For det gælder jo livet. — Vi synes, vi har kunnet mærke, at der mellem danske mennesker hernede også er brug for Jaruplund Højskole.

En hjertelig hilsen til alle, der følger denne skoles arbejde med opmærksomhed og gode ønsker.

Bodil og Jørgen Jessen.

Jaruplund højskole skal være en gave fra den danske folkehøjskole; men der mangler mange penge dertil endnu. Gamle Tryelever er også velkommen til at være med, og det ville være dejligt, om mange sendte et bidrag til denne sag til min adresse (giro nr. 55647). Jeg skal med glæde sende beløbet videre.

P. Sejlund Sørensen.

Try højskole - siden sidst

I Martin A. Hansens roman „Lykkelige Kristoffer“ fortælles et sted om en voldsom kamp ude i en skov. Det går blodigt til; men mens striden raser, kryber en skovsnegl uanfægtet langsomt frem over skovbunden. Den følger sin bane, selv om det er farligt, og ville den søge at undvige til siden, var det næppe sikrere for den, og så stiledede den jo ikke frem mod sit mål.

Dette lille træk kan det godt være lærerigt at forstørre op i stort format. Vi har oplevet en voldsom kamp fra 1939 til 1945, og endnu raser krigen — både den „kolde“ og den „varme“. Den varme krig er for tiden lokaliseret til Korea. Den kolde krig er verdensomspændende, og vi ængstes alle for, at den ikke skal nøjes med at forblive kold.

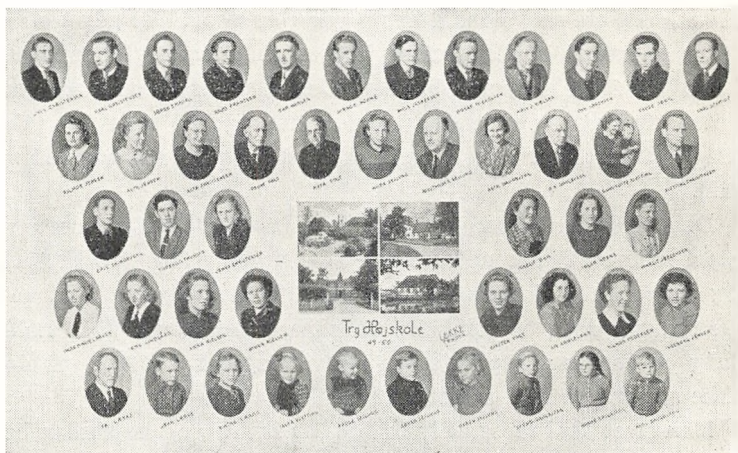
Men livet skal leves, selv om det er farligt, og højskolen bør vel ret beset tage sneglens rolle og sigte frem mod målet — trods alt. Og målet må være at hjælpe til at leve livet menneskeværdigt, og her må kursen holdes. Men der er den forskel i sammenligningen, at sneglen i romanen er helt passiv overfor det, der sker omkring den. Det kan højskolen ikke være, hvis den er virkelig levende. Da skal den nok gå sin egen gang upåvirket af propagandabrøl og „vindretning“; men den skal i givet fald også kunne tage parti og blive aktiv, hvis agtelse for frihed og menneskeværd trædes i støvet.

*

Nu er så igen et højskoleår passeret. Ikke med sneglefart for os, der står i højskolens gerning. Vi synes, tiden løber alt for hurtigt, og det tror jeg også, vore 35 elever i skoleåret 1949—50 har følt, og det er vel ikke det ringeste tegn på, at tiden er gået godt. Vi tænker i hvert fald med stor glæde og taknemmelighed tilbage på det forløbne skoleår.

Det omfattende byggeri er afsluttet, så en stor del af vore ydre rammer fremtræder nu i smuk og praktisk skikkelse.

Det har været dyrt at bygge — ca. 105,000 kr., og det er gjort for ene lånte penge. Vi siger hjertelig tak til dem, der gennem tillid til os har muliggjort dette lån. Men trods risikoen er vi glade for, at vi tog skridtet, og det er vort håb og vor begrundede tro, at de nye rammer må blive godt udfyldt

Vinterholdet 1949—50.

med ungdom, der er vågen og villende, og det er vort ønske, at vi på Try højskole må kunne hjælpe de unge — til dygtiggørelse, til menneskelig berigelse, til selvstændig dømmeevne, til ansvarsfølelse.

Vinterskolen begyndte straks med 20 elever, hvoraf de 6 var piger. Det er første gang, vi har haft fællesskole, så vi var jo noget spændt på, hvordan det ville gå. Men det gik godt. Der herskede et udmærket kammeratskab, og det er vort indtryk, at der snarest var større lydhørhed over for de menneskelige og folkelige problemer, der i vinterens løb blev draget frem i søgelyset.

Timeplanen måtte jo påvirkes noget af, at der også var piger. Men egentlig ikke så meget. Undervisningen var selvfølgelig fælles, når det gjaldt dansk, regning, samfundslære, sang, litte-

ratur, historie o. l. — altså i de almene fag. Men når karlene havde landbrugsfag, kontrolundervisning, regnskab m. m., havde pigerne håandarbejde, vævning, sygeplejeundervisning, næringsmiddellære o. l., så det gik udmærket, og delingen understregede faktisk noget væsentligt i højskolegerningen: at der er specielle fag og almene fag, og at det er de sidste, der er de egentlige for højskolen.

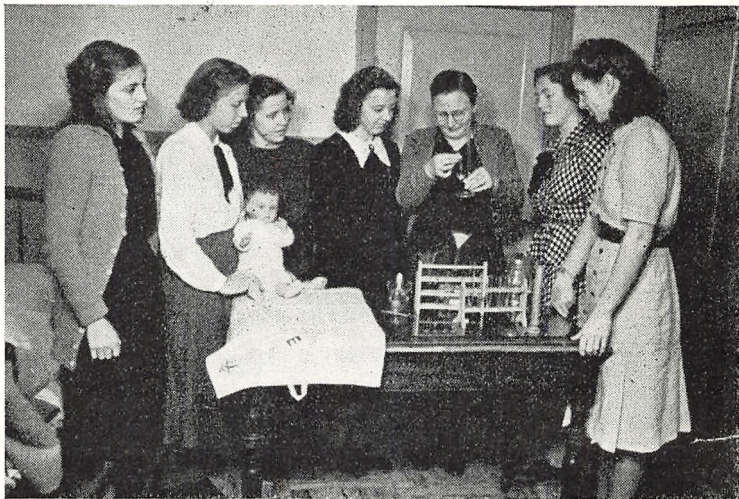

Dansktime i nye skolestue.

Som sædvanlig var der også særlige mærkedage, der må mindes. Det gælder alle de udmærkede møder, Try ungdomsforening stod for. Jeg skal nævne de vigtigste rent summarisk. I november holdtes en filmsaften samt et ualmindelig godt og velbesøgt hovedkredsmøde med forstander Klausen, Hadsten, som eftermiddagens taler og med organist Åge Lund og frue som aftenkoncertens strålende midtpunkt. Midt i december var der orkesterkoncert, og i tiden efter jul holdtes et møde med den sympatiske og højst danskkyndige amerikaner dr. Mitchell, der iøvrigt var skolens gæst en uges tid. Senere talte præsterne Bue Bennike og Claussen ved henholdsvis en foredragsaften og en ungdomsgudstjeneste. Pastor Claussen talte også ved vort julemøde.

Desuden må det nævnes, at den i sommeren 1949 optagne Dronninglund sognefilm blev vist en aften, og vi syntes selvfølgelig, det var særlig morsomt at se afsnittet fra Try, hvor museet og højskolen med dens liv og arbejde var midtpunktet.

Nævnes må også et — ikke stort, men udmærket — delingsførermøde i november samt den aftenhøjskole, der over emnet „Det kommunale selvstyre“ holdtes for egnens folk. Vi var

Vinterpiger lærer sygepleje.

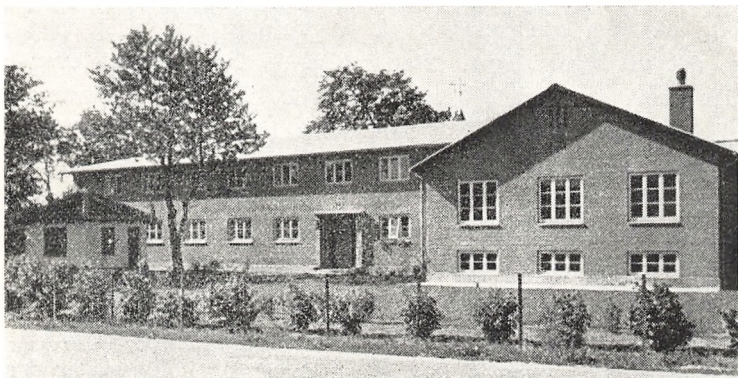
meget glade for den direkte kontakt, det gav med vore naboer — yngre som ældre; men emnets behandling blev muligvis undertiden lovlig lokaltbetonet til, at det helt kunne holde eleverne fangen.

Vore udflugter må ikke glemmes. Storskovsturen fik vi først den 9. december. Vejret fristede ikke før. Kort efter havde vi Ålborg-turen — som sædvanlig med lærerige besøg på en del virksomheder og med en hyggelig teateraften som dagens festlige afslutning. Senere på vinteren havde vi yderligere en vellykket tur til Ålborg, hvor vi dels så på byen og dels var gæster hos vore bekendte indenfor Kristelig Social-

demokratisk Forening. Tidligere på vinteren havde vi haft dem på weekend-besøg hos os.

De traditionelle ture til Striben-Langholt og Dronninglund hovedgård og kirke samt — for pigernes vedkommende — sygehuset er yderst lærerige, og så plejer de tilmed at give forårsfornemmelser.

Men så havde vi endelig en dejlig tur til Margit Dams hjem

Hovedbygningen fra nordsiden.

i Øksenhede skole, hvor vi blev gæstfrit modtaget og havde en hyggelig og morsom aften, og på udturen så vi Voergård slot og Voer kirke samt Sæby kirke og Sæbygård slot, hvor vi fik de smukke lokaler, møbler og malerier forevist og forklaret af godsejer Ahrenfeldt.

En anden aften blev eleverne gæstfrit modtaget i Inger og Svend Hornes hjem i Stagsted.

Af andre mærkedage kan nævnes det udmærkede møde, vi havde den 4. december med 25- og 50-års jubilarer. Disse sammenkomster opfordrer absolut til efterfølgelse, når de gamle elever har ønske derom.

Fastelavnsfesten var vellykket som de forrige i rækken. Vi havde indøvet „Genboerne“, og vi tør vist nok sige, at spillet gjorde lykke. Den nye scene gav gode rammer for stykket, og en ekstra opførelse for egnens folk gav et lille overskud til elevforeningen.

Forældremødet sidst i marts var en velbesøgt og hyggelig dag, og den blev samtidig den officielle indvielsesdag for de nye lokaler, som ved den lejlighed fik en meget rosende omtale i pressen.

Endnu en festaften skal nævnes, idet vi sidst i marts indbød enkelte gæster til en svingom, hvor undertegnede fungerede som orkester. Ved kaffebordet var der premiereforestilling på en meget talende stumfilm af lokal karakter!

Og så kom afslutningen på en virkelig god skolevinter. Ja, det vil sige: dagen efter måtte de fem kontrolelever i ilden; men de klarede skærene med 1. karakter allesammen.

I december besøgte statskonsulent Novrup Try højskole. Det blev hans sidste besøg her i embeds medfør som undervisningsministeriets tilsynsførende, idet han nu er blevet forstander på den nye Magleås højskole. Novrup var som statskonsulent en god og forstående rådgiver for højskolerne og en værdifuld igangsætter indenfor dansk folkeoplysning i det hele, så der hersker ikke glæde over hans afgang. Vi ønsker ham imidlertid lykke til den nye gerning, og heldigvis er der på forhånd kun grund til at nære tillid og gode forventninger til den nye statskonsulent, tidligere forstander på Roskilde højskole, Frode Kristensen.

Derefter kommer turen til sommerskolen. Femten lydhøre piger var dens midtpunkt. Desværre manglede vi for første gang efter kapitulationen det sydslesvigske element i elevflokk. Pengeknapheden gør sig gældende.

Man kan ikke sige, at sommeren 1950 var særlig begunstiget af sommervejr. Desto heldigere måtte vi så siges at være, når vi faktisk havde fint vejr til alle vore udendørs arrangementer — ikke mindst en række dejlige udflugter.

Småudflugterne gik til Storskoven, Galgebakken, Lunderbjerg, Dronninglund kirke og sygehus samt flere fine ture til Aså. En søndag eftermiddag besøgte vi tante Emma i Birket, hvor vi lod eftermiddagskaffen og aftengrøden vederfares al retfærdighed og iøvrigt havde en dejlig tur i Grindsted bakker. Da alle lederne på traveturen var ualmindeligt velorienterede, var der slet ingen, der gik vildt! Vel piger?

Vi havde 8-dage-på-højskole først i juli, og sammen med kursisterne foretog vi en udmærket tur til Skagen, Råbjerg mile og Frederikshavn.

Den længste stortur havde Viborg som sit hovedmål. Da var vi sammen med nogle gæster fra Tolk i Sydslesvig, og det var ikke lidt, vi så den dag. På udturen var vi nede i kalkminerne i Tingbæk for at se Bundgårds skulpturer, og

Sommerholdet 1950.

i Viborg holdt vi straks spisepause på Asmildkloster landbrugsskole. Forstander Fastrup gav sodavand til den medbragte mad og var ellers en yderst fornøjelig vejviser for os på skolen. Landbrugslærer N. K. Pedersen, der er min gamle ven og læsekammerat, tog derefter med os ud i byen og omegnen, hvor han lod sin grundige viden og sit fynske vid spille for os. Ved aftenstid kom vi til gårdejer Søren Offeresen i Vammen, hvor et mønsterlandbrug og en pragtfuld have vakte almindelig beundring. Ikke mindre beundring vakte bøfferne og jordbærgrøden, som vi gjorde et ihærdigt, men forgæves forsøg på at tilintetgøre. Forbindelsen mellem hjemmet der og Try højskole er ikke af ny dato. Fru Offeresen

har været husholdningslærerinde i Try, en datter har været elev her, og Hilda har tjent der en vinter. På hjemturen tog vi en lille travetur i Rebild bakker, og vi spadserede gennem Kilden i Ålborg, så vi var trætte, men sprængfyldt med indtryk, da vi kom hjem.

Vor sidste stortur var hjemstavns museets udflugt til Vestvendsyssel med kirkebesøg i Serritslev, Vrejlev, Hjørring,

Foran den nye dør mod nord.

Vennebjerg og Mårup. Turen sluttede i Lønstrup, hvor der den dag var rigeligt med frisk luft til aftenmaden, og hvor sommerpigerne højlig imponeredes af mit resolute handletalent, da jeg uden betænkning købte en gadekost med skaft og det hele for 1 kr. af et par landligere.

Om sommeren er møder med fremmede talere ikke så fremtrædende et træk. Men vi mindes med glæde pastor Reerslevs oplæsning af sit eget skuespil „2. gang mødt“ og pastor Vejens foredrag ved festen for de sydslesvigske gæster, hvor en auktion over bananer, svesker, kokosmel m. m. indbragte

en god sum til rejsehjælp for gæsterne og skolearbejdet i Tolk.

Sanglærer S. A. Sørensen, Ålborg (Try-elev 1924—25), besøgte os en søndag i juli. Han blev tvangsindlagt til at give os en munter og udmærket sangtime, og da min gode ven, den islandske forfatter Bjarni M. Gislason senere kom på besøg, måtte han fortælle en saga. Ved et ungdomsmøde talte pastor

Nu kan vi snart lektien.

Claussen om jødespørgsmålet; men desuden havde han en række gode foredragstimer for eleverne med de 10 bud som emne.

Traditionen tro var vi i Hedegård St. Hans aften. De sydslesvigske gæster var med, så vi var en stor flok; men der var rigtignok både hjerterum og husrum.

Endelig var vi på besøg i Dronninglund præstegård og i Verna Jensens hjem i Rosenby. Alle steder gjorde man det så godt og hyggeligt for os, og jeg vil gerne udtrykke min hjerteligste tak til alle de hjem, der i årets løb på den måde åbnede sig for os.

Besøgende havde vi mange af i sommer. Foruden en halv snes større eller mindre selskaber på kortere visit havde vi

som nævnt „8-dage-på-højskole“ og besøget fra Tolk i Sydslesvig, som Knud Fogt havde arrangeret. Desuden havde vi et pinsestævne for Handels- og Kontoristforeningens ungdomsgrupper, et weekend-kursus i september for Arbejdernes Oplysningsforbund og et for Danmarks Socialdemokratiske Ungdom i samme måned. Det var flinke og interesserede folk, der besøgte disse kursus, og for os betød de en kontakt med

Frå sygeplejelokalet. Mon den lille trives godt?

byerne, som vi nødigt vil undvære. Sygeplejeundervisningen har iøvrigt trukket ikke så få unge piger fra byerne til skolen som elever, og det har været en stor glæde at have dem med i skolearbejdet og skolelivet.

I tre uger i juli havde Red Barnet arrangeret en feriekoloni for ca. 25 børn fra Ålborg hos os. Vi kom til at sætte stor pris på mange af dem; men desværre var de temmelig uheldige med vejret, og en ondartet influenza fik de små pigebørn til at skiftes til at holde sengen.

Nu er det elevmødets tur. Besøget var stort, og stemningen var god. Fogt og jeg talte om eftermiddagen, og om aftenen gik „En søndag på Amager“ over den nye friluftsscene, hvor „Hanses hus“ var indrettet i den tidligere lærerboligs sove-

værelse, der nu ligger frit som et havehus. Komeden blev gen- taget aftenen efter og gav derved et kærkomment overskud til elevforeningen. Men midt i august måtte vi sandelig atter tage amagerdragter på og optræde for ca. 900 mennesker ved en byfest i Dronninglund.

Sidst i juli indbød vi til forældremøde. Praktisk talt alle eleverne fik gæster, og vi havde en virkelig god dag sammen. Forældremøderne er en af højskoleårets helt store festdage.

En måned senere holdt vi fætterbal, og musikken til den ud- mærkede fest finansieredes af politikassen, så nu glædede vi os over de skiftende politimestres årvågenhed og strenghed, så vi ikke ustraffet havde kunnet sætte albuer på bordet ved måltiderne eller sove i timerne!!

Og så kommer igen afskedens time. Der bliver sagt farvel. Eleverne spredes viden om, og nu først skal det vise sig, om højskolen blev „skolen for livet“ for dem.

I efterårstiden tog Hilda og jeg en tur til Sydslesvig i en uges tid. Vi besøgte en lang række af vore gamle elever der- nede. Mange af dem er nu gift, f. eks. Marianne Jørgensen, Ina Petersen, Lilli Geriche, Else Eggers og Henry Pries. Den gæst- frihed, vi blev modtaget med alle steder, glædede os meget.

Straks efter hjemkomsten havde vi efterårsmøde med fuldt hus. Der var også mange gamle elever iblandt, og pastor Hang- høj og direktør Th. P. Hejle, der førte ordet, gjorde dagen yderst værdifuld.

I oktober var jeg 14 dage på Askov højskole til et universi- tetskursus. Det er ikke let at være hjemmefra så længe; men det er på den anden side nødvendigt at komme ud at få nye impulser en gang imellem.

I lærerkredsen har vi foruden den kendte, faste stab haft Asta Jensen, som nu er begyndt på andet år. Hans Christensen (elev 1944—45) ledede gymnastikken sidste vinter. Rigmor Pedersen var kokkepige i vinterhalvåret og underviste pigerne i kjolesyning. Ellen Rask havde dette fag i sommer, og Rigmor Jensen, f. Laursen, havde husholdningsundervisningen. Når så dertil kommer pastor Claussen og timelærerne i sygepleje- fagene: læge Hugo Hansen, fru Asta Christensen og forstan-

derinden på centralsygehuset i Hjørring, er vi jo mange om arbejdet.

— — —
Nu er vi så i gang med vinterskolen 1950—51. Vi har 28 elever — til trods for, at flere, der var indmeldt, blev forhindrede, og at der ingen sydslesvigere er.

Denne fremgang kan ikke andet end give os nyt mod, og I gamle elever skal have tak for hver en støtte, I yder jer skole.

Vi håber, der ligger gode arbejdsår forude for Try højskole.

P. Sejlund Sørensen.

De bedste hilsener til alle gamle elever fjernt og nær med ønsket om en glædelig jul og et godt, velsignet nytår.

Hilda og P. Sejlund Sørensen.

Søren, Karen og Frode.

Elevfortegnelse 1949-50

Christensen, Jenny, Hyllebjerg, Ars.

— Juul, Uggerholt, Lyngså, Sæby.

— Karl Kr., Kneverhede, Sæby.

Dam, Margit Stenbro, Øksenhede skole, Sæby.

Emborg, Søren, Flødalsminde, Svenstrup J.

Frantsen, Knud H., Redet, Hjallerup.

Hansen, Oluf Chr., Hulens mark, Dronninglund.

Horne, Inger, Stagsted, Hjallerup.

— Svend Erik, Stagsted, Hjallerup.

Jespersen, Niels, Abæk, Abenrå.

Jørgensen, Margit Danfred, Toftøjevej 27 B, København, Vanløse.

Larsen, Inger Marie, Bagterpvej 39, Hjørring.

Lindgård, Irma G. P., Vestergade 8, Agersted.

Mikkelsen, Børge, Laulund, Østervrå.

Nielsen, Niels Jørgen, Tolstrup, Hjallerup.

Schmidt, Karl Fr., Tolk, Sydslesvig.

Skindbjerg, Erik, Stougård, Langholt.

Sørensen, Kristian P., Voerså, Agersted.

Sørig, Frode Møller, Kylesbæk, Albæk.

Thomsen, Thorkild, Mariesminde, Byrum, Læsø.

Albrechtsen, Conny Margrethe, Svallerbakken 5, Skagen.

Christensen, Lisse, Vestmark, Gl. Agersted, Agersted.

Christiansen, Ruth E., Bakkely, Præstbro.

Grünnewaldt, Anna Lise, Halden, Ingstrup.

Jensen, Agnete, Ll. Ørtoft, Sæby.

— Karna N., Høngårdhus, Sønderskov.

— Metha T., Damsgårdsminde, Dronninglund.

— Verna K., Rosenby, Dronninglund.

— Åse Mørk, Ørum, Hjallerup.

Jørgensen, Elly, Smidstrup, Vrå.

Larsen, Else, Kildedal, Klokkeholm.

Mariegård, Else, Vestervang, Lørslev, Ugilt.

Pedersen, Ruth, Hedegård, Hjallerup.

Sæderup, Mie, c/o møbelsnedker S., Hjallerup.

Tørholm, Ingrid A., Tørholmsvej 23, Hjørring.

Alle kendinge fra vinteren og sommeren 1950 ønskes en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

A s t a J e n s e n .

Elevforeningen

afholdt *Generalforsamling* den 16. Juli 1950.

Ved Bestyrelsesvalget genvalgtes Lærerne Daugbjerg, Try, og Bech Andersen, Søheden Friskole. Desuden nyvalgtes Gdr. Germond Andersen, Mosbjerg, og Kontrolassistent Holm Jensen, Vester Hassing. Som Repræsentanter for Elevholdene 1949—50 og 1950 er valgt henholdsvis Inger Horne, Stagsted, og Ruth Pedersen, „Hedegaard“, Hjallerup. Revisorerne genvalgtes.

Ved den stiftende Generalforsamling af Landsforeningen af Højskoleelever, der afholdtes i Odense 12. Februar 1950, indvalgtes Elevforeningens Formand, Førstelærer Sv. Hillgaard, Thise, i Styrelsen for den nye Landsforening.

Efter Regnskabet's Afslutning har Dronninglund Sparekasse bevilget 150 Kr., der skal anvendes til Understøttelse for Elever fra Dronninglund Kommune.

Adskillige Medlemmer af Elevforeningen har taget et paa-skønnelsesværdigt Initiativ ved frivilligt at forhøje deres Aarskontingent. 17 Medlemmer har saaledes hver indsendt 5 Kr., 2 Medlemmer har sendt 10 Kr. *Mange Tak!*

Elevforeningens Regnskab 1949-50

INDTÆGT:	UDGIFT:	
Medlemsbidrag	1.966,15	Undersk. fra forr. Aar 79,61
Overskud v. Elevmødet	210,95	Aarsskriftets Trykning
Oversk. v. „Genboerne“	50,00	og Udsendelse
Solgt gl. Aarsskrifter...	27,00	1.470,00
		Indkassering
		111,00
		Boghjælp, Rejsetilskud
		m. m. til Elever
		80,65
		Indbydelse t. Elevmødet
		106,70
		600 Brevkort (1949) ...
		47,35
		Giro Konvolutter.....
		5,00
		Annoncer
		13,30
		Landselevforeningen ...
		145,50
		Kassererens Løn
		64,80

		Ialt 2.123,91
		Kassebeholdn. 1/7 1950 130,19

	Ialt 2.254,10	Balance 2.254,10
	-----	-----

Try Højskole, 1. Juli 1950.

C. H. Daugbjerg.

Ovenstaaende Regnskab revideret og fundet i Overensstemmelse med Bilagene.

Frøde Fogt.

L. Sletting Christensen.

INDHOLD

	Side
P. Sejlund Sørensen: Vær stille	3
Frode Fogt: Julen	9
P. Christensen: Synspunkt og synsvinkel	14
C. H. Daugbjerg: Grundsynet i det folkelige ungdomsarbejde...	19
L. Sletting Christensen: Et besøg i Holland	26
Otto Ottesen: Hilsen fra Schweiz	32
Jørgen Jessen: Den danske højskole i Sydslesvig	35
P. Sejlund Sørensen: Try højskole — siden sidst	37
Elevfortegnelse, elevforeningen m. m.....	49

Elevforeningens kontingent

er 3 kr. + 25 øre til landselevforeningen. Brug giroblanketten straks! Det er billigst og nemmest. Ellers sendes postoprævning ud til februar. Meddel eventuelle adresseændringer!

Elevmødet 1951

er søndag den 16. juli (3. søndag i juli) samt aftenen forud. Læg sommerferien efter det og sæt jeres kammerater stævne! Velkommen.

Efterårsmødet 1951

holdes onsdag den 26. september (4. onsdag i september). Se iøvrigt annoncerne. Gør efterårsmøderne til et ekstra elevmøde!

Til fastelavnsgildet

fastelavns mandag den 5. februar indbydes hermed alle gamle Try-piger. Men I må melde jer ankomst senest en uge før.

NB. Understøttelse kan nu søges helt til skolens begyndelse; men det er sikrest at søge i god tid.

Husk: Kvindelige elever kan vælge mellem husholdningsundervisning og sygeplejeundervisning, og der er igen kommen vævning på timeplanen. På vinterholdene forventes nu både karle og piger.

